

Prawo do (nie)używania Internetu: obserwatorium

Kiedy Internet pojawił się po raz pierwszy, został przyjęty jako błogosławieństwo, które ułatwiło wszystkim życie i uczyniło je bardziej społecznym, a także zapewniło nieskończone możliwości połączeń cyfrowych. Z czasem to błogosławieństwo w pewnym sensie przekształciło się w źródło zależności, które wymaga od ludzi stałego połączenia z Internetem, aby w ogóle mogli funkcjonować w społeczeństwie. Świat jest podzielony – podczas gdy jedni pożąдают dostępu do Internetu i uważają go za swoje podstawowe prawo, inni walczą o prawo do tego, by nie być zmuszonym do korzystania z niego.

Ponieważ Internet przeniknął w zasadzie każdy aspekt naszego życia, coraz częściej podejmowane są próby sprostania jego wyzwaniom poprzez odwołanie się do narracji praw człowieka. Ciągłe jednak istnieje duża niepewność prawna co do prawa do dostępu do Internetu oraz prawa do nieużywania Internetu czy to jako samodzielnych praw, czy też jako ‘podzbiorów’ istniejących już praw człowieka. Podczas gdy decydenci, ustawodawcy, naukowcy, sędziowie i opinia publiczna coraz częściej odnoszą się do tych (przyszłych) praw, tymczasem niezbadana jest potrzeba tych praw, sposób, w jaki mogą lub powinny być one kształtowane, a także sposób, w jaki mogą lub powinny być realizowane. Dotyczy to zwłaszcza grup społecznych znajdujących się w trudnej sytuacji, takich jak dzieci, osoby starsze lub z niepełnosprawnością.

Dlatego w ramach projektu powstanie europejskie obserwatorium zajmujące się zarówno prawem do dostępu do Internetu, jak i prawem do nieużywania Internetu. Obserwatorium będzie śledzić, monitorować i krytycznie oceniać bieżące zmiany prawne i polityczne dotyczące tych praw w państwach członkowskich Rady Europy. Projekt przyczyni się do dalszych analiz w dziedzinie zarządzania Internetem i praw człowieka oraz stanie się punktem odniesienia dla społeczności badawczej w zakresie tych dwóch niedostatecznie zbadanych praw. Ostatecznie w ramach projektu opracowane zostaną zalecenia dla kształtowania polityki. Wyniki badań będą szeroko omawiane i swobodnie rozpowszechniane na stronie internetowej obserwatorium.

Szczególna uwaga w projekcie będzie poświęcona grupom wrażliwym, takim jak dzieci, osoby starsze lub niepełnosprawne, które są nieproporcjonalnie dotknięte zarówno brakiem dostępu do Internetu, jak i rosnącymi oczekiwaniami dotyczącymi łączności, ponieważ niektóre usługi (publiczne) są dostępne tylko online. Z uwagi na fakt, że Internet towarzyszy dzieciom od pierwszych chwil życia, młodzi ludzie nie wyobrażają sobie codziennej rzeczywistości bez dostępu do informacji i komunikacji cyfrowej, podczas gdy starsze pokolenie czuje się pod presją i nie posiada umiejętności pozwalających na dostęp do usług internetowych i korzystanie z nich w celu utrzymywania kontaktów ze służbami państwowymi, przyjaciółmi i rodziną. Dla osób z niepełnosprawnością środowisko internetowe może zmniejszyć pewne bariery w angażowaniu się w życie innych, ale jednocześnie stworzyć nowe przeszkody, które wpływają na ich integrację. W tym celu projekt będzie aktywnie angażował w badania odpowiednie zainteresowane strony i starannie rozważał ich opinie na ten temat.

Projekt będzie realizowany we współpracy dwóch renomowanych uczelni – Uniwersytetu w Białymstoku (Polska) i Uniwersytetu w Gandawie (Belgia), które mają doskonałe osiągnięcia i uzupełniającą się wiedzę i doświadczeniem z zakresu nauk prawnych i politycznych.